Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

18. detsember 2025*

Eelotsusetaotlus – Intellektuaalomand – Autoriõigus ja sellega kaasnevad õigused – Direktiiv 2001/29/EÜ – Artiklid 2–4 ja 8 – Direktiiv 2004/48/EÜ – Artiklid 1–3 – Direktiiv 2006/115/EÜ – Direktiiv 2006/116/EÜ – Artiklid 1, 2 ja 9 – Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklid 17 ja 47 – Õiguskaitsevahendid – Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile – Liikmesriigi õigusnormid, mis seavad kinematograafilise teose autoriõiguse ühisomanike esitatud autoriõiguse rikkumise hagi vastuvõetavuse tingimuseks kõigi selle õiguse ühisomanike menetlusse kaasamise

Kohtuasjas C-182/24,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel tribunal judiciaire de Paris' (Pariisi esimese astme kohus, Prantsusmaa) 8. veebruari 2024. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 5. märtsil 2024, menetluses

**RB** kui Claude Chabroli õigusjärglane,

**AD**, keda esindab tema pankrotihaldur NM, kui Claude Chabroli õigusjärglane,

**DR** kui Claude Chabroli õigusjärglane,

**ZB** kui Claude Chabroli õigusjärglane,

**VQ** kui Claude Chabroli õigusjärglane,

**RZ** kui Paul Gégauffi õigusjärglane,

**DQ** kui Paul Gégauffi õigusjärglane,

**FI** kui Paul Gégauffi õigusjärglane,

**LF** kui Paul Gégauffi õigusjärglane

*versus*

**Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD),**

**Radio Days SARL,**

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

**Brinter Company Ltd,**

**BS,**

**MW,**

**Artedis SA,**

**Panoceanic Films SA,**

menetluses osalesid:

**Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique (SACEM),**

**HU** kui Pierre Janseni õigusjärglane,

**YG** kui Ellery Queeni õigusjärglane,

**VH** kui Ellery Queeni õigusjärglane,

**IA,**

**ID** kui Jean Patrick Manchette'i õigusjärglane,

**Daniel Boulanger' pärandvara** kui Daniel Boulanger' õigusjärglane,

**HK** kui Claude Brulé õigusjärglane,

**QY** kui Claude Brulé õigusjärglane,

**WY** kui Claude Brulé õigusjärglane,

**KE** kui Claude Brulé õigusjärglane,

**NA** kui Claude Brulé õigusjärglane,

**IY** kui Claude Brulé õigusjärglane,

**Nicholas Blake'i pärandvara** kui Nicholas Blake'i õigusjärglane,

**Edward Atiyahi pärandvara** kui Edward Atiyahi õigusjärglane,

**Ellery Queeni pärandvara** kui Ellery Queeni õigusjärglane,

**Richard Neely pärandvara** kui Richard Neely õigusjärglane,

**Patricia Highsmithi pärandvara,**

**Charlotte Armstrongi pärandvara** kui Charlotte Armstrongi õigusjärglane,

**WI** kui Claude Ranki õigusjärglane,

**QT** kui Hubert Monteilhet' õigusjärglane,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja president F. Biltgen, Euroopa Kohtu asepresident T. von Danwitz esimese koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud I. Ziemele (ettekandja), A. Kumin ja S. Gervasoni,

kohtujurist: M. Campos Sánchez-Bordona,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

– RB kui Claude Chabroli õigusjärglane, esindaja: *avocat* J. Aittouares,

– AD, keda esindab tema pankrotihaldur NM, kui Claude Chabroli õigusjärglane, DR, ZB ja VQ kui Claude Chabroli õigusjärglased ning RZ, DQ, FI ja LF kui Paul Gégauffi õigusjärglased, esindaja: *avocat* L. Klein,

– Radio Days SARL, Brinter Company Ltd, BS, MW, Artedis SA ja Panoceanic Films SA, esindaja: *avocat* P. Spinosi,

– Prantsuse valitsus, esindajad: B. Fodda ja E. Timmermans,

– Austria valitsus, esindajad: A. Posch, J. Schmoll ja G. Kunnert,

– Euroopa Komisjon, esindajad: C. Auvret ja J. Samnadda,

olles 10. aprilli 2025. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

**kohtuotsuse**

1 Eelotsusetaotlus käsitleb küsimust, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas (EÜT 2001, L 167, lk 10; ELT eriväljaanne 17/01, lk 230) artikleid 2–4 ja 8, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta (ELT 2004, L 157, lk 45; ELT eriväljaanne 17/02, lk 32) artikleid 1–3, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/115/EÜ rentimis- ja laenutamisõiguse ja teatavate autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta intellektuaalomandi vallas (ELT 2006, L 376, lk 28), Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/116/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohta (ELT 2006, L 372, lk 12) artikleid 1, 2 ja 9 ning Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikleid 17 ja 47.

2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, milles osalevad ühelt poolt üheksa füüsilist isikut 2010. aastal surnud režissööri Claude Chabroli ning 1983. aastal surnud stsenaristi ja dialoogiautori Paul Gégauffi õigusjärglastena ning teiselt poolt Société des auteurs et compositeurs dramatiques (SACD), Radio Days SARL, Brinter Company Ltd (edaspidi „Brinter“), BS, MW, Artedis SA ja Panoceanic Films SA ning mis puudutab C. Chabroli lavastatud 14 filmi (millest viies osales P. Gégauff dialoogiautorina) kasutamist.

## Õiguslik raamistik

### *Liidu õigus*

*Direktiiv 2001/29*

3 Direktiivi 2001/29 põhjenduses 4 on märgitud:

„Suurema õiguskindluse ja intellektuaalomandi kõrgetasemelise kaitse kaudu soodustab autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste ühtlustatud õigusraamistik olulisi investeeringuid loovusse ja uuenduslikkusse, sealhulgas võrkude infrastruktuuri, ning toob omakorda kaasa Euroopa tööstuse kasvu ja konkurentsivõime suurenemise nii sisuliselt kui infotehnoloogia valdkonnas ja üldisemalt ka mitmes tööstus- ja kultuurisektoris. See tagab tööhõive ning soodustab uute töökohtade loomist.“

4 Direktiivi artiklis 2 „Reprodutseerimisõigus“ on sätestatud:

„Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata otsest või kaudset ajutist või alalist reprodutseerimist mis tahes viisil või vormis, osaliselt või täielikult, on:

a) autoritel nende teoste osas;

b) esitajatel nende esituste salvestuste osas;

c) fonogrammitootjatel nende fonogrammide osas;

d) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiate osas;

e) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.“

5 Direktiivi artiklis 3 „Õigus teoseid üldsusele edastada ja muid objekte üldsusele kättesaadavaks teha“ on sätestatud:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste edastamist üldsusele kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu, sh nende teoste sellisel viisil kättesaadavaks tegemist, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal.

2. Liikmesriigid näevad ette, et ainuõigus lubada või keelata üldsusele kättesaadavaks tegemist kaabel- või kaablita sidevahendite kaudu nii, et isik pääseb neile ligi enda valitud kohas ja enda valitud ajal, on:

a) esitajatel nende esituste salvestuste osas;

b) fonogrammitootjatel nende fonogrammide osas;

c) filmide esmasalvestuste tootjatel nende filmide originaali ja koopiate osas;

d) ringhäälinguorganisatsioonidel nende kaabel- või kaablita sidevahendite, sh kaabli või satelliidi kaudu edastatavate saadete salvestuste osas.

3. Käesoleva artikli kohase üldsusele edastamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise toiminguga seoses ei lõpe lõigetes 1 ja 2 nimetatud õigused."

6 Direktiivi artiklis 4 „Levitamisõigus" on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid näevad ette, et autoritel on ainuõigus lubada või keelata oma teoste originaalide ja koopiate levitamist üldsusele müümise teel või muul viisil.

2. Levitamisõigus teose originaali või koopiate suhtes ühenduses ei lõpe, v.a juhul, kui õiguste valdaja poolt või tema nõusolekul toimub ühenduses kaitstud objekti esmamüük või muul viisil omandiõiguse üleminek."

7 Direktiivi 2001/29 artiklis 8 „Sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid" on sätestatud:

„1. Liikmesriigid näevad käesolevas direktiivis sätestatud õiguste ja kohustuste rikkumise puhuks ette asjakohased sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid ning võtavad kõik meetmed nende sanktsioonide ja õiguskaitsevahendite kohaldamise tagamiseks. Sätestatavad sanktsioonid peavad olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

2. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed tagamaks, et õiguste valdajad, kelle huve on nende territooriumil õigusi rikkuva tegevusega kahjustatud, saavad kohtu kaudu taotleda kahjutasu ja/või ettekirjutust ning vajaduse korral õigusi rikkuva materjali, samuti artikli 6 lõikes 2 nimetatud seadmete, toodete ja komponentide konfiskeerimist.

3. Liikmesriigid tagavad, et õiguste valdajatel on võimalik taotleda kohtu ettekirjutust vahendajatele, kelle teenuseid kolmandad isikud kasutavad autoriõiguse või sellega kaasneva õiguse rikkumiseks."

*Direktiiv 2004/48*

8 Direktiivi 2004/48 põhjendustes 10 ja 13 on märgitud:

„(10) Käesoleva direktiivi eesmärk on ühtlustada liikmesriikide [intellektuaalomandi materiaalõigust käsitlevad õigusaktid], et tagada siseturul kõrge, võrdväärne ning ühetaoline kaitsetase.

[…]

(13) Käesoleva direktiivi rakendusvaldkond tuleb defineerida võimalikult laialt, et see kataks kõik intellektuaalomandi õigused, mis hõlmavad ühenduse selle valdkonna sätteid ja/või vastavate liikmesriikide siseriiklikke seadusi. Kõnealune nõue ei mõjuta võimalust, et seda soovivad liikmesriigid võivad laiendada käesoleva direktiivi sätteid siseriiklikel põhjustel, lisades punkte ebaausa konkurentsi, sealhulgas piraatkoopiate või sarnase tegevuse kohta.“

9 Direktiivi artiklis 1 „Objekt“ on sätestatud:

„Käesolev direktiiv käsitleb intellektuaalomandi õiguste jõustamiseks vajalikke meetmeid, menetlusi ja õiguskaitsevahendeid. Käesolevas direktiivis sisaldab mõiste “intellektuaalomandi õigused“ tööstusomandi õigusi.“

10 Direktiivi artiklis 2 „Reguleerimisala“ on sätestatud:

„1. Ilma et see piiraks meetmete kohaldamist, mida kohaldatakse või võidakse kohaldada ühenduses või siseriiklikes õigusaktides kuni selleni, et need meetmed soosivad enam õiguste valdajaid, kehtivad käesolevas direktiivis sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid kooskõlas artikliga 3 mis tahes intellektuaalomandi õiguste rikkumise kohta, nagu on sätestatud ühenduse õigusaktides ja/või vastava liikmesriigi siseriiklikes õigusaktides.

2. Käesolev direktiiv ei piira õiguste jõustamise spetsiifiliste sätete kohaldamist ega ühenduse õigusnormides kirjeldatud erandeid, mis puudutavad autoriõigust ja sellega kaasnevaid õigusi, iseäranis [nõukogu 14. mai 1991. aasta] direktiivis 91/250/EMÜ [arvutiprogrammide õiguskaitse kohta (EÜT 1991, L 122, lk 42; ELT eriväljaanne 17/01, lk 114)] ja eriti direktiivi [2001/29] ja eriti artiklites 2–6 ja 8 kirjeldatud õigusi.

3. Käesolev direktiiv ei mõjuta:

a) ühenduse sätteid intellektuaalomandi materiaalõiguse, [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta] direktiivi 95/46/EÜ [üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT 1995, L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355)], [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 1999. aasta] direktiivi 1999/93/EÜ [elektroonilisi allkirju käsitleva ühenduse raamistiku kohta (EÜT 2000, L 13, lk 12; ELT eriväljaanne 13/24, lk 239)] ja [Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2000. aasta] direktiivi 2000/31/EÜ [infoühiskonna teenuste teatud õiguslike aspektide, eriti elektroonilise kaubanduse kohta siseturul (EÜT 2000, L 178, lk 1; ELT eriväljaanne 13/25, lk 399)] kohta üldiselt või eriti direktiivi [2000/31] artiklite 12–15 kohta;

b) liikmesriikide rahvusvahelisi kohustusi ja eriti [Marrakechis 15. aprillil 1994 allkirjastatud ja nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsusega 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubandusläbirääkimiste Uruguay voorus (1986–1994) (EÜT 1994, L 336, lk 1; ELT eriväljaanne 11/21, lk 80), heaks kiidetud Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) asutamislepingu 1C lisaks oleva intellektuaalomandi õiguste kaubandusaspektide lepingut], sealhulgas kriminaalmenetlusi ja karistusi sisaldavaid kohustusi;

c) mis tahes siseriiklikke sätteid liikmesriikides, mis puudutavad kriminaalmenetlusi või karistusi seoses intellektuaalomandi õiguste rikkumisega.“

11 Direktiivi artiklis 3 „Üldised kohustused“ on ette nähtud:

„1. Liikmesriigid sätestavad vajalikud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid käesolevas direktiivis kirjeldatud intellektuaalomandi õiguste jõustamise tagamiseks. Menetlused, protseduurid ja õiguskaitsevahendid on õiglased ega ole asjatult keerulised või kulukad ega sisalda põhjendamatuid ajalisi piiranguid ega põhjendamatuid viivitusi.

2. Meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid on tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning neid rakendatakse viisil, mis võimaldab vältida tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ja ette näha kaitsemeetmeid nende kuritarvitamise vastu.“

12 Direktiivi 2004/48 artiklis 4 „Isikud, kellel on õigus taotleda meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist“ on sätestatud:

„Liikmesriigid tunnistavad käesolevas peatükis isikutena, kellel on õigus nõuda meetmete, protseduuride ja õiguskaitsevahendite kohaldamist:

a) intellektuaalomandi õiguste valdajaid kooskõlas kohaldatavate seadustega;

b) kõiki teisi isikuid, kes on volitatud nimetatud õigusi kasutama, eriti litsentsi omanikke kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini;

c) intellektuaalomandi kollektiivõiguste halduskogusid, mida reeglipäraselt tunnustatakse kui intellektuaalomandi õiguste valdajate seadusjärgseid esindajaid kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini;

d) kutseala õiguskaitseasutusi, mida reeglipäraselt tunnustatakse kui intellektuaalomandi õiguse valdajate seadusjärgseid esindajaid kooskõlas kohaldatava seaduse sätetega ning nendes lubatud piirini.“

*Direktiiv 2006/115*

13 Direktiiv 2006/115 käsitleb rentimis- ja laenutamisõigust ning teatavaid autoriõigusega kaasnevaid õigusi intellektuaalomandi vallas.

*Direktiiv 2006/116*

14 Direktiivi 2006/116 põhjenduses 11 on märgitud:

„Autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitstuse tase peab olema kõrge, sest need õigused on intellektuaalse loomingu jaoks vajalikud. Nende õiguste kaitse tagab loomingulisuse säilimise ja arengu autorite, kultuuritööstuse, tarbijate ja ühiskonna kui terviku huvides.“

15 Direktiivi artiklis 1 „Autori õiguste ajaline kehtivus“ on sätestatud:

„1. [9. septembril 1886 Bernis allkirjastatud Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni (24. juuli 1971. aasta Pariisi akt), 28. juulil 1979 muudetud redaktsioonis,] artiklis 2 osutatud kirjandus- või kunstiteose autori õigused kehtivad autori eluajal ja 70 aastat pärast tema surma olenemata kuupäevast, mil teos muutus õiguspäraselt üldsusele kättesaadavaks.

2. Mitme autori loodud teose puhul arvutatakse lõikes 1 osutatud tähtaega viimase elusolnud autori surmast.

[…]

4. Kui liikmesriik näeb ette erisätted, mis käsitlevad autoriõigust kollektiivse teose puhul või juriidilise isiku määramist õiguste omanikuks, arvutatakse kaitse tähtaeg vastavalt lõike 3 sätetele, välja arvatud juhul, kui teose kui sellise loonud füüsilised isikud on üldsusele avaldatud teose versioonis autoritena identifitseeritud. Käesolev lõige ei piira identifitseeritud autorite õigusi, kelle identifitseeritavat panust sellised teosed sisaldavad, ning sellise panuse suhtes kohaldatakse lõigete 1 või 2 sätteid.

[…]“.

16 Direktiivi artiklis 2 „Kinematograafilised ja audiovisuaalsed teosed“ on sätestatud:

„1. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose peamist režissööri loetakse sellise teose autoriks või üheks selle autoritest. Liikmesriikidele jääb vabadus määrata teisi kaasautoreid.

2. Kinematograafilise või audiovisuaalse teose kaitse tähtaeg lõpeb 70 aastat pärast järgmistest isikutest viimasena elus olnud isiku surma olenemata sellest, kas need isikud on määratud kaasautoriks või ei: peamine režissöör, stsenaariumi autor, dialoogi autor ning spetsiaalselt kinematograafilises või audiovisuaalses teoses kasutamiseks loodud muusika helilooja.“

17 Direktiivi artikkel 9 „Moraalsed õigused“ on sõnastatud järgmiselt:

„Käesolev direktiiv ei piira liikmesriikide õigusnorme, mis reguleerivad moraalseid õigusi.“

### *Prantsuse õigus*

18 Intellektuaalomandi seadustiku (code de la propriété intellectuelle) artiklis L. 113-3 on sätestatud:

„Ühise tegevuse tulemusel loodud teos on selle kaasautoritele ühisomand.

Kaasautorid teostavad oma õigusi omavahelisel kokkuleppel.

Erimeelsuste tekkimisel on nende lahendamine tsiviilkohtu pädevuses.

Kui iga kaasautori osalus vastab mitmele eri žanrile, võib igaüks, kui ei ole kokku lepitud teisiti, oma isiklikku panust eraldi kasutada, ilma et see mingil viisil kahjustaks ühisteose kasutamist.“

## Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

19 Aastatel 1967–1974 lavastas C. Chabrol 14 filmi (edaspidi „vaidlusalused filmid“). P. Gégauff osales viies neist dialoogide, stsenaariumi või kohandatud stsenaariumi autorina.

20 Filmimaterjalid kuulusid vaidlusaluste filmide tootjale SA Les Films La Boétie’le, kes likvideerimisel loovutas need 25. märtsi 1982. aasta lepinguga Inglise õiguse alusel asutatud äriühingule Brinter C.

21 Brinter andis 1. jaanuari 1990. aasta müügivolitusega Artedisele, kelle juhatajana esitles end MW, 12 kuu pikkuseks ajavahemikuks, mida võis vaikimisi pikendada, õiguse sõlmida otse ostjatega müügilepinguid ja võtta nende eest vastu tasu.

22 C. Chabrol andis 8. juuni 1990. aasta lepinguga Brinterile 30 aastaks üle õiguse mitme vaidlusaluse filmi „kasutamise jätkamiseks“. BS esitles end selle äriühingu juhatajana.

23 P. Gégauffi neli pärijat loovutasid tema kasutusõigused viie filmi suhtes, millele ta oli kaastööd teinud, 8. juuni 1990. aasta lepinguga Brinterile.

24 Brinter loovutas nende viie filmi kasutusõigused 18. veebruari 2012. aasta lepinguga Panoceanic Filmsile.

25 C. Chabroli viis pärijat ja P. Gégauffi neli pärijat esitasid 11. juulil 2019 Radio Daysi, Brinteri, BSi, MW, Artedise ja Panoceanic Filmsi vastu hagi vaidlusaluste filmidega seotud lepingu ja autoriõiguste rikkumise tõttu. Pärijad, kes on põhikohtuasja hagejad, heidavad peamiselt ette nende filmide olematut või ebapiisavat kasutamist ning nõuavad lepingu rikkumisega tekitatud kahju hüvitamist.

26 Põhikohtuasja kostjad esitasid 27. jaanuaril 2020 intellektuaalomandi seadustiku artikli L. 113-3 teist lõiku käsitleva kohtupraktika alusel vastuvõetamatuse vastuväite põhjendusega, et menetlusse ei olnud kaasatud kõnealuse filmi 19 kaasautorit.

27 Põhikohtuasja hagejad kutsusid 5. mai ja 12. juuni 2020. aasta menetlusdokumentidega, mille eesmärk oli nende hagides puuduste kõrvaldamine, menetluses osalema seitse füüsilist isikut, keda nad pidasid „kaasautoriteks“ või varem surnud kaasautorite „õigusjärglasteks“, kaheksa kaaspärijate „pärandvara“, mille puhul nad ei olnud suutnud tuvastada pärijaks olevaid füüsilisi isikuid, ning kaks autoriõiguste kollektiivse esindamise organisatsiooni, nimelt Société des auteurs et compositeurs dramatique'i (SACD) ja Société des auteurs, compositeurs et éditeurs de musique'i (SACEM).

28 Tribunal judiciaire de Paris (Pariisi esimese astme kohus, Prantsusmaa), kes on eelotsusetaotluse esitanud kohus, kohustas 9. veebruari 2023. aasta kohtumäärusega põhikohtuasja kostjaid sisuliselt esitama vaidlusaluste filmide kaasautorite või nende õigusjärglaste isikuandmed.

29 Põhikohtuasja hagejatel, isegi kui neil olid need andmed, ei olnud võimalik leida ja kindlaks teha kõiki vaidlusaluste filmide kaasautoreid ja nende õigusjärglasi, kuna filme on palju, need on vanad, asjaosalisi on palju ning osa kaasautoreid on surnud ja nende pärijaid kas ei ole teada või ei ela Prantsusmaal.

30 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et alates 27. jaanuarist 2020 on põhikohtuasja menetlemine olnud halvatud, kuna vaidlusaluste filmide kaasautorite mitut üksteisele järgnevat pärijat ei ole võimalik kindlaks teha. Ta rõhutab ka, et pooled on näidanud üles suurt hoolsust kaasautorite või nende õigusjärglaste tuvastamiseks, kuid neid ei saa nõuetekohaselt menetlusse kaasata, nagu seda nõuab intellektuaalomandi seadustiku artiklil L. 113-3 põhinev riigisisene kohtupraktika.

31 Eelotsusetaotluse esitanud kohus rõhutab esiteks, et direktiiv 2001/29 nõuab siiski ühelt poolt, et liikmesriigid näeksid ette sobivad sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid, ning teiselt poolt, et need sanktsioonid oleksid tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad.

32 Teiseks rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et direktiivis 2004/48 sätestatud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid ei piira liikmesriigi õigusaktides ette nähtud meetmete kohaldamist, ent seda tingimusel, et „need meetmed soosivad enam õiguste valdajaid," ning et need ei ole „asjatult keerulised või kulukad", ei sisalda „põhjendamatuid ajalisi piiranguid" ega too kaasa „põhjendamatuid viivitusi".

33 Igal juhul täpsustab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et direktiivi 2006/116 artikkel 1 kaitseb autoriõigust, mis läheb üle õigusjärglastele, 70 aastat pärast autori surma, ning et see kaitse laieneb kollektiivsetele teostele, kuna seda tähtaega arvutatakse teose viimase elusolnud kaasautori surmast. Nii on see ka kinematograafilise või audiovisuaalse teose puhul sama direktiivi artikli 2 tähenduses.

34 Lisaks märgib eelotsusetaotluse esitanud kohus, et harta tagab põhikohtuasja hagejate õiguse tõhusale kohtulikule kaitsele. Tema arvates on hagejatel tegelikult võimatu pöörduda kohtusse, kes lahendaks nende tsiviilvaidluse sisuliselt, kui nad ei saa menetlusse kaasata kõiki vaidlusaluste filmide kaasautorite õigusjärglasi.

35 Sellega seoses rõhutab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et tegemist ei ole vaidlusega omandatud õiguste üle, mille pooled on vaidlustanud ja mis kuuluvad sisulise arutelu alla, vaid vastuvõetavuse etapis võimalusega neid õigusi kohtus kaitsta. Tema hinnangul tundub käesoleval juhul põhikohtuasja hagejate autoriõiguse teostamine sõltuvat nende suutlikkusest teha kindlaks kõik nende õiguste kaasomajad.

36 Neil asjaoludel otsustas tribunal judiciaire de Paris (Pariisi esimese astme kohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

„1. Kas direktiivi [2001/29] artikleid [2–4] ja 8, direktiivi [2004/48] artikleid 1–3 ning direktiivi [2006/116] artikleid 1, 2 ja 9, mis tagavad kinematograafilise või audiovisuaalse teose autorile ja kaasautorile nii ainuõiguse lubada või keelata oma teoste reprodutseerimist ja üldsusele edastamist kui ka kaitse tähtaja, mis lõpeb 70 aastat pärast ühise tegevuse tulemusel loodud teose loomises osalenud isikutest viimasena elus olnud isiku surma, kohustades samas liikmesriike nägema autoriõiguste rikkumise suhtes ette tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad sanktsioonid ning asjakohased õiguskaitsevahendid ning meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid, mis ei ole asjatult keerulised või kulukad ega sisalda põhjendamatuid ajalisi piiranguid ega põhjendamatuid viivitusi, võib tõlgendada nii, et ühise tegevuse tulemusel loodud teose autoriõiguse rikkumise hagi, mille on esitanud selle õiguse omaja, nõuab kõikide kaasautorite menetlusse kaasamist?

2. Kas autoriõiguse omaja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile ja kohtulikule arutamisele, mis on üks osa õigusest õiglasele kohtumenetlusele, mis on tagatud direktiivi [2001/29] artiklitega [2–4] ja 8, direktiivi [2004/48] artiklitega 1–3 ning direktiivi [2006/116] artiklitega 1, 2 ja 9, direktiiviga [2006/115] ja [harta] artiklitega 17 ja 47, tuleb tõlgendada nii, et autoriõiguse rikkumise hagi vastuvõetavuse tingimuseks on või ei ole teose kõikide kaasautorite menetlusse kaasamine?"

## Eelotsuse küsimuste analüüs

### *Eelotsusetaotluse vastuvõetavus osas, milles see puudutab direktiivi 2006/115 tõlgendamist*

37 Tuleb meenutada, et esitatud küsimused puudutavad eranditult menetluslikku probleemi, mis tuleneb intellektuaalomandi seadustiku artikli L. 113-3 tõlgendamisest, mis sätestab, et ühise tegevuse tulemusel loodud teose kaasautorid peavad teostama oma õigusi omavahelisel kokkuleppel. Cour de cassationi (Prantsusmaa kassatsioonikohus) praktika kohaselt tuleneb sellest sättest, et niisuguse ühise tegevuse tulemusel loodud teose – nagu põhikohtuasjas vaidluse all olevad filmid – kaasautor, kes esitab kohtule hagi oma varaliste õiguste kaitseks, on selleks, et tema hagi oleks vastuvõetav, kohustatud kaasama menetlusse kõik asjaomase teose kaasautorid, kui tema panust ei saa eraldada teiste kaasautorite panusest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib sisuliselt teada, kas selline nõue on vastuolus liidu õigusega, mille teatud normidele ta oma küsimustes viitab, sealhulgas direktiiviga 2006/115.

38 Euroopa Kohtu väljakujunenud praktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud menetlus Euroopa Kohtu ja liikmesriikide kohtute koostöö vahend, mille kaudu annab Euroopa Kohus liikmesriikide kohtutele liidu õiguse tõlgendamise juhiseid, mida need kohtud nende menetluses olevate vaidluste lahendamiseks vajavad (27. aprilli 2023. aasta kohtuotsus Castorama Polska ja Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, punkt 25 ja seal viidatud kohtupraktika).

39 Väljakujunenud kohtupraktikast tuleneb samuti, et liikmesriigi kohtule tarviliku liidu õiguse tõlgenduseni jõudmiseks on vaja, et asjaomane kohus määraks kindlaks esitatud küsimuste faktilise ja õigusliku raamistiku või vähemalt selgitaks küsimuste aluseks olevaid faktilisi eeldusi. Lisaks peavad eelotsusetaotluses olema välja toodud täpsed põhjused, miks liikmesriigi kohtul on liidu õiguse tõlgendamise küsimus tekkinud ja miks ta on pidanud vajalikuks esitada Euroopa Kohtule eelotsuse küsimuse (27. aprilli 2023. aasta kohtuotsus Castorama Polska ja Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).

40 Nagu nähtub Euroopa Kohtu kodukorra artikli 94 punktist c, peab eelotsusetaotlus sisaldama selgitust, millistel põhjustel tõstatas eelotsusetaotluse esitanud kohus liidu õigusnormide tõlgendamise või kehtivuse küsimuse ning millist seost ta nende õigusnormide ja põhikohtuasjas kohaldatavate riigisiseste õigusnormide vahel näeb, vastasel juhul on taotlus vastuvõetamatu.

41 Käesoleval juhul ei sisalda eelotsusetaotlus aga ühtegi viidet direktiivi 2006/115 võimalikule asjakohasusele põhikohtuasja lahendamisel ning selles ei ole täpsustatud, milliste selle direktiivi sätete tõlgendamist eelotsusetaotluse esitanud kohus soovib.

42 Sellest tuleb järeldada, et direktiivi 2006/115 osas ei vasta eelotsusetaotlus kõigile käesoleva kohtuotsuse punktides 39 ja 40 nimetatud nõuetele.

43 Eeltoodust tuleneb, et eelotsusetaotlus on direktiivi 2006/115 tõlgendamist puudutavas osas vastuvõetamatu.

### *Sisulised küsimused*

44 Tuleb märkida, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel lahendada tema menetluses olev

vaidlus. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul temale esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (18. novembri 2021. aasta kohtuotsus A. S.A., C-212/20, EU:C:2021:934, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).

45 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotluse põhjendustest, et eelotsusetaotluse esitanud kohtu küsimused puudutavad sisuliselt direktiivi 2001/29 artikli 8, direktiivi 2004/48 artikli 3 ja direktiivi 2006/116 artikli 1 mõju sellise autoriõiguse rikkumise hagi vastuvõetavusele, mille on esitanud osa kollektiivse teose autoriõiguse omajatest. Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et intellektuaalomandi seadustikus ette nähtud nõue, nagu seda on tõlgendatud Cour de cassationi (kassatsioonikohus) praktikas ja mille kohaselt on selline hagi vastuvõetav üksnes siis, kui selle on esitanud kõik õiguste omajad, ei ole käesoleval juhul täidetud, kuna põhikohtuasja hagejatel ei ole võimalik kindlaks määrata mõne kaasautori õigusjärglast viisil, mis võimaldaks neid kohtumenetlusse kaasata.

46 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et nende küsimustega, mida tuleb analüüsida koos, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas direktiivi 2001/29 artiklit 8, direktiivi 2004/48 artiklit 3 ja direktiivi 2006/116 artiklit 1 koostoimes harta artiklitega 17 ja 47 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis seavad kollektiivse teose autoriõiguse rikkumise hagi vastuvõetavuse sõltuvusse kõigi selle õiguse ühisomanike kaasamisest menetlusse.

47 Esimesena olgu märgitud, et direktiivi 2001/29 artikli 8 lõike 1 esimeses lauses on sätestatud, et liikmesriigid näevad selles direktiivis sätestatud õiguste ja kohustuste rikkumise puhuks ette asjakohased sanktsioonid ja õiguskaitsevahendid ning võtavad kõik vajalikud meetmed nende sanktsioonide ja õiguskaitsevahendite kohaldamise tagamiseks.

48 Seega piirdub see säte nõudega näha ette asjakohased õiguskaitsevahendid direktiivis sätestatud õiguste ja kohustuste rikkumise vastu, täpsustamata aga kohtusse pöördumise korda, mille eesmärk on tagada autoriõiguse kaitse sellise õiguse ühisomandi korral.

49 Mis teisena puudutab direktiivi 2004/48, siis on selle artikli 3 lõikes 1 sätestatud, et liikmesriigid näevad ette selles direktiivis osutatud intellektuaalomandi õiguste järgimiseks vajalikud meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid. Meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid peavad olema õiglased ega tohi olla asjatult keerulised või kulukad ega sisaldada põhjendamatuid ajalisi piiranguid ega põhjendamatuid viivitusi. Lisaks peavad need meetmed, menetlused ja õiguskaitsevahendid viidatud artikli 3 lõike 2 kohaselt olema tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad ning neid tuleb rakendada viisil, millega välditakse tõkete loomist seaduslikule kaubandusele ja nähakse ette kaitsemeetmed nende kuritarvitamise vastu.

50 Sellega seoses tuleb tõdeda, et kuigi viidatud artikkel 3 nõuab eelkõige tõhusate menetluste kehtestamist, et tagada intellektuaalomandi õiguste järgimine, kusjuures tuleb täpsustada, et need menetlused ei tohi olla asjatult keerulised või kulukad, ei sisalda see siiski reegleid, mida kohaldataks autoriõiguse ühisomandi korral.

51 Kolmandana, direktiivi 2006/116 artikli 1 lõige 2 reguleerib autoriõiguse kaitse kestust, nähes ette, et mitme autori loodud teose puhul arvutatakse artikli 1 lõikes 1 osutatud tähtaega viimase elusolnud autori surmast. Järelikult ei käsitle see säte hagi esitamise korda, mille eesmärk on tagada autoriõiguse kaitse juhul, kui selline õigus on ühisomandis.

52 Eeltoodust tuleneb, et direktiivi 2001/29 artikkel 8, direktiivi 2004/48 artikkel 3 ja direktiivi 2006/116 artikkel 1 kohustavad liikmesriike kehtestama nendes direktiivides nimetatud intellektuaalomandi õiguste tõhusa kaitse tagamiseks vajalikud menetlused, keelates muu hulgas menetlused, mis oleksid asjatult keerulised või kulukad. Seevastu ei määra ükski neist artiklitest ainuüksi oma sõnastusega kindlaks selle kaitse korda autoriõiguse ühisomandi korral.

53 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei tule liidu õigusnormi tõlgendamisel siiski arvesse võtta mitte ainult normi sõnastust, vaid ka konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa õigusnorm on (27. aprilli 2023. aasta kohtuotsus Castorama Polska ja Knor, C-628/21, EU:C:2023:342, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).

54 Mis puudutab direktiivi 2001/29 artikli 8, direktiivi 2004/48 artikli 3 ja direktiivi 2006/116 artikli 1 konteksti, siis tuleb märkida, et nende direktiivide teised artiklid ei määra kindlaks ka asjaomaste õiguskaitsevahendite kasutamise korda autoriõiguse ühisomandi korral.

55 Täpsemalt ei sisalda direktiivi 2004/48 artikkel 4, mis käsitleb isikuid, kellel on õigus taotleda selles direktiivis nimetatud meetmete, menetluste ja õiguskaitsevahendite kohaldamist, konkreetseid reegleid autoriõiguste ühisomanike esitatud hagide kohta.

56 Taotletavate eesmärkide kohta tuleb märkida, et direktiivi 2001/29 põhjendusest 4, direktiivi 2004/48 põhjendusest 10 ja direktiivi 2006/116 põhjendusest 11 nähtub, et nende kolme direktiivi eesmärk on muu hulgas tagada intellektuaalomandi, sealhulgas autoriõiguste kõrgetasemeline kaitse.

57 Mis täpsemalt puudutab direktiivi 2004/48, siis väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei ole kõnealuse direktiivi sätetega soovitud reguleerida kõiki intellektuaalomandi õigustega seotud aspekte, vaid üksnes neid, mis on lahutamatult seotud esiteks nende õiguste järgimise tagamisega ja teiseks nende õiguste rikkumisega, nähes olemasolevate intellektuaalomandi õiguste rikkumise ennetamiseks, tõkestamiseks või heastamiseks ette kohustuse kehtestada tõhusad õiguskaitsevahendid. Liidu seadusandja tegi nimetatud direktiivi vastuvõtmisel valiku ühtlustada intellektuaalomandi õiguste järgimise tagamist üldjuhul vaid minimaalselt (vt selle kohta 9. juuli 2020. aasta kohtuotsus Constantin Film Verleih, C-264/19, EU:C:2020:542, punkt 36, ja 11. jaanuari 2024. aasta kohtuotsus Mylan, C-473/22, EU:C:2024:8, punkt 33 ja seal viidatud kohtupraktika).

58 Järelikult tuleb tõdeda, et ilma et see piiraks kohustust näha ette õiguskaitsevahendid, mis ei ole asjatult keerulised või kulukad, on menetlusautonoomia põhimõtte kohaselt liikmesriikide ülesanne kehtestada menetlusnormid asjaomaste õiguskaitsevahendite kasutamiseks, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste ühisomandi korral.

59 Viimasega seoses tuleb meenutada, et Euroopa Kohtu praktika kohaselt tuleb iga liikmesriigi õiguskorras selle põhimõtte kohaselt kehtestada menetlusnormid nende kohtuasjade läbivaatamiseks, millega peaks tagatama isikutele liidu õigusest tulenevate õiguste kaitse, kuid seda siiski tingimusel, et need ei oleks vähem soodsad kui normid, mis reguleerivad riigisisese õiguse kohaldamisalasse kuuluvaid sarnaseid olukordi (võrdväärsuse põhimõte), ning et need ei muudaks liidu õigusega antud õiguste kasutamist praktiliselt võimatuks ega ülemäära keeruliseks (tõhususe põhimõte) (vt selle kohta 16. detsembri 1976. aasta kohtuotsus Rewe-Zentralfinanz ja Rewe-Zentral, 33/76, EU:C:1976:188, punkt 5; 17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 65, ja 30. aprilli 2024. aasta kohtuotsus M. N. (EncroChat), C-670/22, EU:C:2024:372, punkt 129).

60 Lisaks peavad need menetlusnormid igal juhul olema kooskõlas nõuetega, mis tulenevad hartast ja eelkõige selle artiklist 17, mis käsitleb omandiõigust, ja artiklist 47, milles on sätestatud õigus tõhusale õiguskaitsevahendile.

61 Käesoleval juhul nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teabest, et intellektuaalomandi seadustiku artikli L. 113-3 kohaselt teostavad kollektiivsete teoste kaasautorid oma õigusi omavahelisel kokkuleppel ning erimeelsuste korral teeb otsuse asja menetlev liikmesriigi kohus. Cour de cassationi (kassatsioonikohus) poolt sellele sättele antud tõlgendus toob aga kaasa kaasautori esitatud hagi vastuvõetamatuse, kui kõiki teisi kaasautoreid või olenevalt olukorrast nende õigusjärglasi ei ole menetlusse kaasatud, isegi kui selline kaasamine on hageja tahtest sõltumatute asjaolude tõttu väga keeruline või isegi võimatu.

62 Käesoleva kohtuotsuse punktides 58–60 meenutatud nõudeid arvestades tuleb kontrollida, kas neil asjaoludel ei ole kõnealune menetlus asjatult keeruline või kulukas ning kas see võib olla vastuolus võrdväärsuse ja tõhususe põhimõtetega ning harta artiklitest 17 ja 47 tulenevate nõuetega.

63 Esiteks nähtub eelotsusetaotluse esitanud kohtu esitatud teabest, et nõue kaasata menetlusse kõik kaasautorid ja/või nende õigusjärglased muudab nende nõuete kohtuliku läbivaatamise võimatuks, võttes arvesse seda, kui keeruline on kindlaks teha ja seega menetlusse kaasata kõik asjaomaste autoriõiguste ühisomanike õigusjärglased. Eelotsusetaotluse esitanud kohtu ülesanne on kontrollida, ega käesoleval juhul ei muuda see nõue menetlust asjatult keeruliseks ja kulukaks.

64 Teiseks, kuigi Euroopa Kohtu käsutuses olevast toimikust ei nähtu, et võrdväärsuse põhimõtet on rikutud, tuleb tõhususe põhimõtte kohta meenutada, et liidu õigus ei kohusta liikmesriike kehtestama muid õiguskaitsevahendeid kui need, mis on sätestatud riigisiseses õiguses, välja arvatud juhul, kui vastava liikmesriigi õiguskorra ülesehitusest siiski nähtub, et ei ole ühtegi õiguskaitsevahendit, mis võimaldaks kas või kõrvalnõude abil tagada õigussubjektidele liidu õigusest tulenevad õigused, või kui õigussubjektide ainus võimalus kohtusse pöördumiseks oleks õigusrikkumise toimepanek (17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika).

65 Lisaks tuleb rõhutada, et Euroopa Kohtu praktikast tuleneb, et iga juhtumit, mille puhul kerkib küsimus, kas mingi riigisisene menetlusnorm muudab liidu õiguse kohaldamise praktiliselt võimatuks või ülemäära keeruliseks, tuleb analüüsida, lähtudes sellise normi rollist menetluses tervikuna, menetluse käigust ja eripärast liikmesriigi ametiasutustes (17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 68 ja seal viidatud kohtupraktika).

66 Kui aga käesoleval juhul tekib kollektiivse teose kaasautorite kindlakstegemisel ja nende ülesleidmisel tõsiseid ja püsivaid raskusi, võib see, kui oma õigusi kaitsta soovivate kaasautorite hagi vastuvõetavus seatakse sõltuvusse selle teose kõikide kaasautorite menetlusse kaasamisest, muuta liidu õigusega kaasautoritele antud õiguste kasutamise ülemäära keeruliseks.

67 Kolmandaks tuleb samuti kontrollida, kas selline olukord võib kahjustada harta artiklitega 17 ja 47 kaitstud õigusi, mis puudutavad vastavalt omandiõigust ja õigust tõhusale õiguskaitsevahendile.

68 Selle kohta tuleb märkida, et harta artikli 17 lõike 1 sõnastuse kohaselt on igaühel õigus vallata, kasutada, käsutada ja pärandada oma seaduslikul teel saadud omandit. Kelleltki ei tohi tema omandit ära võtta muidu kui üldistes huvides ja seaduses ettenähtud juhtudel ja tingimustel ning

õigeaegse ja õiglase hüvituse eest. Omandi kasutamist võib reguleerida seadusega niivõrd, kui see on vajalik üldistes huvides. Selle artikli lõikes 2 on sätestatud, et intellektuaalomand on kaitstud (9. veebruari 2012. aasta kohtuotsus Luksan, C-277/10, EU:C:2012:65, punkt 68).

69 Selles kontekstis tuleb märkida, et kui objekti saab kvalifitseerida „teoseks“ direktiivi 2001/29 tähenduses, peab see sellisena olema autoriõiguse kaitse all vastavalt kõnealusele direktiivile, mis ei näe ette mingeid tingimusi teose kaasautorite arvu suhtes.

70 Sellest tuleb järeldada, et kui mitu isikut omavad ühiselt intellektuaalomandit, näiteks autoriõigust, sama teose suhtes, loetakse nad kõik liidu õiguse alusel omandanuks õiguse kasutada nimetatud intellektuaalomandit ja neid kaitstakse samamoodi.

71 Neil asjaoludel on kinematograafilise teose autoriks olemise tunnustamine – nagu käesoleval juhul – omandiõiguse teostamiseks piisav tingimus, arvestades käesoleva kohtuotsuse punktis 59 meenutatud põhimõtteid.

72 Lisaks tuleb meenutada, et igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, peab olema õigus tõhusale õiguskaitsevahendile, nagu on ette nähtud harta artiklis 47. Nimelt tuleneb Euroopa Kohtu praktikast, et õigusele tõhusale õiguskaitsevahendile võib tugineda ainuüksi artikli 47 alusel, ilma et selle õiguse sisu peaks olema täpsustatud liidu õiguse muude sätete või liikmesriikide riigisisese õiguse sätetega, kuna nagu nähtub mainitud artikli 47 esimesest lõigust, eeldab selle õiguse tunnustamine konkreetsel juhul, et isik, kes sellele tugineb, tugineb liidu õigusega tagatud õigustele või vabadustele (vt selle kohta 17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika).

73 Euroopa Kohus on otsustanud, et harta artikliga 47 tagatud õiguse tõhusale õiguskaitsevahendile põhisisu hõlmab muu hulgas ka seda, et isik, kellele see õigus kuulub, saab pöörduda kohtusse, kes on pädev tagama isikule liidu õigusega tagatud õiguste järgimise ja selleks analüüsima kõiki õiguslikke ja faktilisi küsimusi, mis on olulised talle esitatud vaidluse lahendamiseks (17. novembri 2022. aasta kohtuotsus Harman International Industries, C-175/21, EU:C:2022:895, punkt 61 ja seal viidatud kohtupraktika).

74 On tõsi, et niisugune piirang, nagu tuleneb intellektuaalomandi seadustiku artiklist L. 113-3, kaitseb menetlusse kaasamata ühisomanike õigusi, võimaldades neil saada piisavalt teavet, et otsustada, kas menetluses osaleda või mitte, mis aitab eelkõige tagada, et nende ühisomanike omandiõigust austatakse artikli 17 tähenduses, ja saavutada nende suhtes käesoleva kohtuotsuse punktis 56 nimetatud eesmärki.

75 Näib aga, et nende sätete tagajärjel muutub põhikohtuasja hagejate nõuete kohtulik läbivaatamine võimatuks, vaatamata nende pingutustele ja hoolsusele selle nimel, et kaasata menetlusse kõik autoriõiguse ühisomanikud. Sellisel juhul näib, et kohustus kaasata menetlusse kõik ühisomanikud, kuna vastasel juhul on asjaomane hagi vastuvõetamatu, takistab hagejatel oma õigusi teostada. Prantsuse valitsus möönis selles osas, et see kohustus võib teatud juhtudel kujutada endast ebamõistlikku nõuet, mis muudab põhikohtuasjade hagejate jaoks liidu õigusest tulenevate õiguste teostamise võimatuks või ülemäära keeruliseks. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 65 sisuliselt märkis, ei tohi ühisomanike õigus kaitsta oma autoriõigusi olla seotud menetluslike nõuetega, mida on võimatu või väga keeruline täita, kuna praktikas tähendaks see selle õiguse neutraliseerimist ja kahjustaks seega harta artikliga 47 tagatud põhiõigust.

76 Kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidist, siis näib, et põhikohtuasja hagejate suhtes kehtivate menetlusnõuete tõlgendamine ja kohaldamine võib selle kohtu menetluses oleva vaidluse konkreetseid asjaolusid arvestades muuta menetluse asjatult keeruliseks ja kulukaks ning kahjustada nii tõhususe põhimõtet kui ka harta artiklit 47.

77 Seega, kui eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks tuvastama, et riigisisest õigust ei ole võimalik tõlgendada kooskõlas liidu õigusega, on ta oma pädevuse piires kohustatud tagama harta artiklist 47 õigussubjektidele tuleneva õiguskaitse ja selle täieliku õigusmõju, jättes asjaomased riigisisesed õigusnormid vajaduse korral kohaldamata (vt analoogia alusel 25. novembri 2025. aasta kohtuotsus Wojewoda Mazowiecki, C-713/23, EU:C:2025:917, punkt 76 ja seal viidatud kohtupraktika).

78 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esitatud küsimustele vastata, et direktiivi 2001/29 artiklit 8, direktiivi 2004/48 artiklit 3 ja direktiivi 2006/116 artiklit 1 koostoimes harta artiklitega 17 ja 47 tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis seavad kollektiivse teose autoriõiguse rikkumise hagi vastuvõetavuse sõltuvusse kõigi selle õiguse ühisomanike kaasamisest menetlusse, tingimusel et nende õigusnormide tõlgendamine ja kohaldamine ei muuda ette nähtud menetlust asjatult keeruliseks või kulukaks, kuna see menetlus ei tohi muuta hagi esitamist ainult ühe või mitme kaasautori poolt võimatuks või ülemäära keeruliseks. Liikmesriigi kohus peab igal juhul tagama, et järgitakse harta artikliga 47 tagatud õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.

## Kohtukulud

79 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse sama kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

**Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2001. aasta direktiivi 2001/29/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste teatavate aspektide ühtlustamise kohta infoühiskonnas artiklit 8, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta direktiivi 2004/48/EÜ intellektuaalomandi õiguste jõustamise kohta artiklit 3 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2006. aasta direktiivi 2006/116/EÜ autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste kaitse tähtaja kohtaartiklit 1 koostoimes Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklitega 17 ja 47**

**tuleb tõlgendada nii, et**

**nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mis seavad kollektiivse teose autoriõiguse rikkumise hagi vastuvõetavuse sõltuvusse kõigi selle õiguse ühisomanike kaasamisest menetlusse, tingimusel et nende õigusnormide tõlgendamine ja kohaldamine ei muuda ette nähtud menetlust asjatult keeruliseks või kulukaks, kuna see menetlus ei tohi muuta hagi esitamist ainult ühe või mitme kaasautori poolt võimatuks või ülemäära raskeks. Liikmesriigi kohus peab igal juhul tagama, et järgitakse põhiõiguste harta artikliga 47 tagatud õigust tõhusale kohtulikule kaitsele.**

Allkirjad